

מסורת הש"ס

(א) סוכה מה. חגיגה ח. ר"ה ד. חגיגה ט. ויפלה כ. מגילה ה. א. א. לקמן ע. ע. (ד) עמ"ש שמי"ה ד"ה ד"ד: ד"ה פ"ד קט"ז כ"ט כ"ט ד"ה סופרים(ט) וויקרא טו, א (ו) וימנעו כ"ט, א (ז) וימנעו כ"ט, א (ח) וימנעו כ"ט, א.

תורה אור השלם

1. ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחטאת ואיל לזעזעה חטאתימים ודקרב לפני יי: ויקרא ט ב

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לענין ד"ה ומן ד"ה קרבן ד"ה שיר וד"ה זכרה הכל דבור אחד: (ב) שם ד"ה לאפוקי עזרה כי לזכות שמי הללם דבתיב יו: (א) שם ד"ה שמו פר ואיל שמו דמלואים דמשלו הוא:

מוסף רש"י

פ"ד קט"ז. ר"ה ד. ב. מי שלא חג ביום טוב הראשון של חג. שם ה' ה' ה' ה' חגיגה ז' ד"ה הרבאון של חג. וימנעו כ"ט, א. חגיגה ט. ויפלה כ. מגילה ה. א. לקמן ע. ע. (ד) עמ"ש שמי"ה ד"ה ד"ד: ד"ה פ"ד קט"ז כ"ט כ"ט ד"ה סופרים(ט) וויקרא טו, א (ו) וימנעו כ"ט, א (ז) וימנעו כ"ט, א (ח) וימנעו כ"ט, א.

תוס' ישנים

פ"ד קט"ז. ר"ה ד. ב. מי שלא חג ביום טוב הראשון של חג. שם ה' ה' ה' ה' חגיגה ז' ד"ה הרבאון של חג. וימנעו כ"ט, א. חגיגה ט. ויפלה כ. מגילה ה. א. לקמן ע. ע. (ד) עמ"ש שמי"ה ד"ה ד"ד: ד"ה פ"ד קט"ז כ"ט כ"ט ד"ה סופרים(ט) וויקרא טו, א (ו) וימנעו כ"ט, א (ז) וימנעו כ"ט, א (ח) וימנעו כ"ט, א.

שבעת ימים פרק ראשון יומא

ג.

עין משפט
נר מצוה

א [מיי] פ"י מה' תמידין הלכה י':
ב ד מיי פ"א מהלכות חגיגה [ה'ל'ך] הלכה ז סג עין רכט:

תוס' ישנים (המשך)
זכרת המלך. שיר. פירש כן ונעדרם ולא מפרש שיר. ומונה כפירושו וכן פי' תלמודי רש"י כ"ה (ד) ז ד"ה פ"ד קט"ז כ"ט כ"ט ד"ה סופרים(ט) וויקרא טו, א (ו) וימנעו כ"ט, א (ז) וימנעו כ"ט, א (ח) וימנעו כ"ט, א.

פז"ר קש"ב. פירש"י רגל לעלמו שאין יושבין בסוכה קרבן לעלמו שאינו כסדר פרי החג זכרה צפני עלמו דאמרינן זיום שמיני חג העזרת הזה וצומספתא"ה משמע שמזכרין את המלך שנאמר זיום השמיני שלא את העם ויצרכו את המלך והשתא לא הוי האי זכרה כי האי

דתניא בפרק לולב וערבה (סוכה דף ז מ.) כסס שז' ימי החג טעונין טעון שיר זכרה ולינה כן שמיני טעון קש"ב ומסקינן מאי זכרה זכרת המון ותפלה ואין לחוש בך דממנה נפשו למאי דבעי למפרש התם זכרה היינו זמן ע"כ לא הוי כי האי דהכא דהא זכרה דהכא לא הוי זמן זמן חשיב ליה הכא בצנפי נשפיה ור"ת מפרש זכרה צפני עלמו זכרת המון ותפלה כי ההוא דהתם ורגל צפני עלמו מפרש לענין לינה שטעון לינה ליל מוצאי יו"ט האחרון וכל ז' ימי החג טעונין לינה דגמרינן מפסח דכתיב ציה [דברים טו] ופנית בזקך והלכת לאהלך אי אפשר לומר והלכת לאהלך אל אהל צמח"מ דצ"ח חייב זכרית פניס בעזרה ולא תיקשי לינה כל ז' מי איכא דיש לומר דמי שלא הביא חגיגתו זיום ראשון והביא זכרה משאר הימים צריך לגון צלילה שלאחריו ור"ת תיפוק ליה דטעון לינה משום שלמי שמחה דהווי כל ח' דתנן (דף טז מ.) והלל והשמחה ח' ואפי' זכר ימות השנה אם מביא קרבן טעון לינה כדמניא צפרי ופנית בזקך וכו' מלמד שכל הזבחים טעונים לינה פי' זבחים דומיא דפסח מניין לרבות עופות מנחות ועלם ת"ל ופנית כל פינות שאתה פונה לא יהו אלא מזבך ואילך וי"ל דמשכחת לה דלא מיימי קרבן צו זיום כגון ששלח שלמיו אתמול דנאכלין לשני ימים ולינה אחד ועוד דפ"ק דחגיגה (דף טז מ.) תניא ושמחת בחגך לרבות כל מיני שמחות לשמחה ואמרינן בפסחים פרק אלו דברים (דף ע"א.) דאפילו זככות נקיה ויין ישן ובע"א לא משכחת שמחה שמונה כחלול שרשון להיות זכרה דבשלמא דלחמול לא משכחת לה דבעינן זבחה ששנת שמחה וליכא אלא כדפירש זככות כן נקיה ויין ישן והכי אמר בירושלמי פרק קמא דברכות וטעונה לינה זכרה דטעונה לינה כל שזעת ימי הפסח שכולן חשובין צלילה אחד גבי הא דתנן ר' טרפון אומר אם בשל צו ממחלת הרגל יבשל צו בכל הרגל ואמר בגמ' (סע) מ"ט א"ר יחאק ופנית בזקך וכו' הכתוב עשאון כולן זקך אחד ואע"ג דלא קיימא מסקנא הכי דפריך וי אין נותר כרגל מ"מ לענין לינה מסכתא דעשאון זקך אחד כפשיטה דקרא שאחרי הרגל ישו צביתו וניחא השתא דשמיני עזרת וזכורים דטעונין לינה מתרבו מדכתב ופנית כל פינות שאתה פונה כדדריש בספירי ח' ימי החג דמזריך לכו היקשא צפ"ק דר"ה (דף ד:) מיקשי חג הסוכות לחג המנוחות מה חג המנוחות טעון לינה חף חג הסוכות טעון לינה דאי משום דכתיב ופנית היא לינה אחד להכי אמרינן היקשא לכל ז' חג המנוחות שכל הרגל חשיב זקך אחד וניחא נמי חף חף דקאמר צפ"י לולב וערבה (דף מ.) שכסס שז' ימי החג טעון קרבן לינה מיהו קשה דר"כ מתיא קאמר שמיני רגל צפני עלמו ולינה קרי ליה רגל צפני עלמו כי דכל ז' ימים שלפניו טעונין לינה צלי הפסקה ועוד מדקא מרבה בספירי אפי' עופות ומנחות כמו לינה דרגלים א"כ משמע דרגלים נמי יום א' ומו לא והיאי דפ' דם חטאת י' לא קשה דמיעקרא ודאי ס"ד דלר' טרפון הכי הוא דטעון לינה כל ז' דהכתוב עשאון זקך אחד וצומספתא לא קיימא הכי אלא כדפירשית ור"ת יקד צמערבי שלו שמיני קודש ללינה ושלשים ידחס כאשר צללים ינחס ומיהו אינו דוחה שלשים דלצילות לגמרי אלא עולה לחשבון ז' ימים כדאמר בפרק בתרא דמועד קטן (דף ע"ב:) יום אחד לפני החג וחג ושמיני שלו הכי כן כ"א: ש"י בפי עצמו שני א"י. לא צעי לשנויי דנין שני שעירים קריבין לציבור כגון יוה"כ דאיכא שיעיר הפנימי ושיעיר החיצון ממלואים שקרבן צו שני שעירים לציבור שיעיר מלואים ושיעיר ראש חדש לאפוקי עזרת דשעיר אחד דהא עזרת נמי קריבין צו ז' שעירים דשעיר האמור צב"ח אין חן שיעיר האמור צבוחם הפקודים כדאמר (דף ע"ב:) שיעיר עזרת דשעיר אחד וכן משמע צפ"י התכלת (מנחות דף מ"ב):

למסקינן מאי זכרה זכרת המון ותפלה ואין לחוש בך דממנה נפשו למאי דבעי למפרש התם זכרה היינו זמן ע"כ לא הוי כי האי דהכא דהא זכרה דהכא לא הוי זמן זמן חשיב ליה הכא בצנפי נשפיה ור"ת מפרש זכרה צפני עלמו זכרת המון ותפלה כי ההוא דהתם ורגל צפני עלמו מפרש לענין לינה שטעון לינה ליל מוצאי יו"ט האחרון וכל ז' ימי החג טעונין לינה דגמרינן מפסח דכתיב ציה [דברים טו] ופנית בזקך והלכת לאהלך אי אפשר לומר והלכת לאהלך אל אהל צמח"מ דצ"ח חייב זכרית פניס בעזרה ולא תיקשי לינה כל ז' מי איכא דיש לומר דמי שלא הביא חגיגתו זיום ראשון והביא זכרה משאר הימים צריך לגון צלילה שלאחריו ור"ת תיפוק ליה דטעון לינה משום שלמי שמחה דהווי כל ח' דתנן (דף טז מ.) והלל והשמחה ח' ואפי' זכר ימות השנה אם מביא קרבן טעון לינה כדמניא צפרי ופנית בזקך וכו' מלמד שכל הזבחים טעונים לינה פי' זבחים דומיא דפסח מניין לרבות עופות מנחות ועלם ת"ל ופנית כל פינות שאתה פונה לא יהו אלא מזבך ואילך וי"ל דמשכחת לה דלא מיימי קרבן צו זיום כגון ששלח שלמיו אתמול דנאכלין לשני ימים ולינה אחד ועוד דפ"ק דחגיגה (דף טז מ.) תניא ושמחת בחגך לרבות כל מיני שמחות לשמחה ואמרינן בפסחים פרק אלו דברים (דף ע"א.) דאפילו זככות נקיה ויין ישן ובע"א לא משכחת שמחה שמונה כחלול שרשון להיות זכרה דבשלמא דלחמול לא משכחת לה דבעינן זבחה ששנת שמחה וליכא אלא כדפירש זככות כן נקיה ויין ישן והכי אמר בירושלמי פרק קמא דברכות וטעונה לינה זכרה דטעונה לינה כל שזעת ימי הפסח שכולן חשובין צלילה אחד גבי הא דתנן ר' טרפון אומר אם בשל צו ממחלת הרגל יבשל צו בכל הרגל ואמר בגמ' (סע) מ"ט א"ר יחאק ופנית בזקך וכו' הכתוב עשאון כולן זקך אחד ואע"ג דלא קיימא מסקנא הכי דפריך וי אין נותר כרגל מ"מ לענין לינה מסכתא דעשאון זקך אחד כפשיטה דקרא שאחרי הרגל ישו צביתו וניחא השתא דשמיני עזרת וזכורים דטעונין לינה מתרבו מדכתב ופנית כל פינות שאתה פונה כדדריש בספירי ח' ימי החג דמזריך לכו היקשא צפ"ק דר"ה (דף ד:) מיקשי חג הסוכות לחג המנוחות מה חג המנוחות טעון לינה חף חג הסוכות טעון לינה דאי משום דכתיב ופנית היא לינה אחד להכי אמרינן היקשא לכל ז' חג המנוחות שכל הרגל חשיב זקך אחד וניחא נמי חף חף דקאמר צפ"י לולב וערבה (דף מ.) שכסס שז' ימי החג טעון קרבן לינה מיהו קשה דר"כ מתיא קאמר שמיני רגל צפני עלמו ולינה קרי ליה רגל צפני עלמו כי דכל ז' ימים שלפניו טעונין לינה צלי הפסקה ועוד מדקא מרבה בספירי אפי' עופות ומנחות כמו לינה דרגלים א"כ משמע דרגלים נמי יום א' ומו לא והיאי דפ' דם חטאת י' לא קשה דמיעקרא ודאי ס"ד דלר' טרפון הכי הוא דטעון לינה כל ז' דהכתוב עשאון זקך אחד וצומספתא לא קיימא הכי אלא כדפירשית ור"ת יקד צמערבי שלו שמיני קודש ללינה ושלשים ידחס כאשר צללים ינחס ומיהו אינו דוחה שלשים דלצילות לגמרי אלא עולה לחשבון ז' ימים כדאמר בפרק בתרא דמועד קטן (דף ע"ב:) יום אחד לפני החג וחג ושמיני שלו הכי כן כ"א: ש"י בפי עצמו שני א"י. לא צעי לשנויי דנין שני שעירים קריבין לציבור כגון יוה"כ דאיכא שיעיר הפנימי ושיעיר החיצון ממלואים שקרבן צו שני שעירים לציבור שיעיר מלואים ושיעיר ראש חדש לאפוקי עזרת דשעיר אחד דהא עזרת נמי קריבין צו ז' שעירים דשעיר האמור צב"ח אין חן שיעיר האמור צבוחם הפקודים כדאמר (דף ע"ב:) שיעיר עזרת דשעיר אחד וכן משמע צפ"י התכלת (מנחות דף מ"ב):

פז"ר קש"ב. פירש"י רגל לעלמו שאין יושבין בסוכה קרבן לעלמו שאינו כסדר פרי החג זכרה צפני עלמו דאמרינן זיום שמיני חג העזרת הזה וצומספתא"ה משמע שמזכרין את המלך שנאמר זיום השמיני שלא את העם ויצרכו את המלך והשתא לא הוי האי זכרה כי האי

דתניא בפרק לולב וערבה (סוכה דף ז מ.) כסס שז' ימי החג טעונין טעון שיר זכרה ולינה כן שמיני טעון קש"ב ומסקינן מאי זכרה זכרת המון ותפלה ואין לחוש בך דממנה נפשו למאי דבעי למפרש התם זכרה היינו זמן ע"כ לא הוי כי האי דהכא דהא זכרה דהכא לא הוי זמן זמן חשיב ליה הכא בצנפי נשפיה ור"ת מפרש זכרה צפני עלמו זכרת המון ותפלה כי ההוא דהתם ורגל צפני עלמו מפרש לענין לינה שטעון לינה ליל מוצאי יו"ט האחרון וכל ז' ימי החג טעונין לינה דגמרינן מפסח דכתיב ציה [דברים טו] ופנית בזקך והלכת לאהלך אי אפשר לומר והלכת לאהלך אל אהל צמח"מ דצ"ח חייב זכרית פניס בעזרה ולא תיקשי לינה כל ז' מי איכא דיש לומר דמי שלא הביא חגיגתו זיום ראשון והביא זכרה משאר הימים צריך לגון צלילה שלאחריו ור"ת תיפוק ליה דטעון לינה משום שלמי שמחה דהווי כל ח' דתנן (דף טז מ.) והלל והשמחה ח' ואפי' זכר ימות השנה אם מביא קרבן טעון לינה כדמניא צפרי ופנית בזקך וכו' מלמד שכל הזבחים טעונים לינה פי' זבחים דומיא דפסח מניין לרבות עופות מנחות ועלם ת"ל ופנית כל פינות שאתה פונה לא יהו אלא מזבך ואילך וי"ל דמשכחת לה דלא מיימי קרבן צו זיום כגון ששלח שלמיו אתמול דנאכלין לשני ימים ולינה אחד ועוד דפ"ק דחגיגה (דף טז מ.) תניא ושמחת בחגך לרבות כל מיני שמחות לשמחה ואמרינן בפסחים פרק אלו דברים (דף ע"א.) דאפילו זככות נקיה ויין ישן ובע"א לא משכחת שמחה שמונה כחלול שרשון להיות זכרה דבשלמא דלחמול לא משכחת לה דבעינן זבחה ששנת שמחה וליכא אלא כדפירש זככות כן נקיה ויין ישן והכי אמר בירושלמי פרק קמא דברכות וטעונה לינה זכרה דטעונה לינה כל שזעת ימי הפסח שכולן חשובין צלילה אחד גבי הא דתנן ר' טרפון אומר אם בשל צו ממחלת הרגל יבשל צו בכל הרגל ואמר בגמ' (סע) מ"ט א"ר יחאק ופנית בזקך וכו' הכתוב עשאון כולן זקך אחד ואע"ג דלא קיימא מסקנא הכי דפריך וי אין נותר כרגל מ"מ לענין לינה מסכתא דעשאון זקך אחד כפשיטה דקרא שאחרי הרגל ישו צביתו וניחא השתא דשמיני עזרת וזכורים דטעונין לינה מתרבו מדכתב ופנית כל פינות שאתה פונה כדדריש בספירי ח' ימי החג דמזריך לכו היקשא צפ"ק דר"ה (דף ד:) מיקשי חג הסוכות לחג המנוחות מה חג המנוחות טעון לינה חף חג הסוכות טעון לינה דאי משום דכתיב ופנית היא לינה אחד להכי אמרינן היקשא לכל ז' חג המנוחות שכל הרגל חשיב זקך אחד וניחא נמי חף חף דקאמר צפ"י לולב וערבה (דף מ.) שכסס שז' ימי החג טעון קרבן לינה מיהו קשה דר"כ מתיא קאמר שמיני רגל צפני עלמו ולינה קרי ליה רגל צפני עלמו כי דכל ז' ימים שלפניו טעונין לינה צלי הפסקה ועוד מדקא מרבה בספירי אפי' עופות ומנחות כמו לינה דרגלים א"כ משמע דרגלים נמי יום א' ומו לא והיאי דפ' דם חטאת י' לא קשה דמיעקרא ודאי ס"ד דלר' טרפון הכי הוא דטעון לינה כל ז' דהכתוב עשאון זקך אחד וצומספתא לא קיימא הכי אלא כדפירשית ור"ת יקד צמערבי שלו שמיני קודש ללינה ושלשים ידחס כאשר צללים ינחס ומיהו אינו דוחה שלשים דלצילות לגמרי אלא עולה לחשבון ז' ימים כדאמר בפרק בתרא דמועד קטן (דף ע"ב:) יום אחד לפני החג וחג ושמיני שלו הכי כן כ"א: ש"י בפי עצמו שני א"י. לא צעי לשנויי דנין שני שעירים קריבין לציבור כגון יוה"כ דאיכא שיעיר הפנימי ושיעיר החיצון ממלואים שקרבן צו שני שעירים לציבור שיעיר מלואים ושיעיר ראש חדש לאפוקי עזרת דשעיר אחד דהא עזרת נמי קריבין צו ז' שעירים דשעיר האמור צב"ח אין חן שיעיר האמור צבוחם הפקודים כדאמר (דף ע"ב:) שיעיר עזרת דשעיר אחד וכן משמע צפ"י התכלת (מנחות דף מ"ב):

למסקינן מאי זכרה זכרת המון ותפלה ואין לחוש בך דממנה נפשו למאי דבעי למפרש התם זכרה היינו זמן ע"כ לא הוי כי האי דהכא דהא זכרה דהכא לא הוי זמן זמן חשיב ליה הכא בצנפי נשפיה ור"ת מפרש זכרה צפני עלמו זכרת המון ותפלה כי ההוא דהתם ורגל צפני עלמו מפרש לענין לינה שטעון לינה ליל מוצאי יו"ט האחרון וכל ז' ימי החג טעונין לינה דגמרינן מפסח דכתיב ציה [דברים טו] ופנית בזקך והלכת לאהלך אי אפשר לומר והלכת לאהלך אל אהל צמח"מ דצ"ח חייב זכרית פניס בעזרה ולא תיקשי לינה כל ז' מי איכא דיש לומר דמי שלא הביא חגיגתו זיום ראשון והביא זכרה משאר הימים צריך לגון צלילה שלאחריו ור"ת תיפוק ליה דטעון לינה משום שלמי שמחה דהווי כל ח' דתנן (דף טז מ.) והלל והשמחה ח' ואפי' זכר ימות השנה אם מביא קרבן טעון לינה כדמניא צפרי ופנית בזקך וכו' מלמד שכל הזבחים טעונים לינה פי' זבחים דומיא דפסח מניין לרבות עופות מנחות ועלם ת"ל ופנית כל פינות שאתה פונה לא יהו אלא מזבך ואילך וי"ל דמשכחת לה דלא מיימי קרבן צו זיום כגון ששלח שלמיו אתמול דנאכלין לשני ימים ולינה אחד ועוד דפ"ק דחגיגה (דף טז מ.) תניא ושמחת בחגך לרבות כל מיני שמחות לשמחה ואמרינן בפסחים פרק אלו דברים (דף ע"א.) דאפילו זככות נקיה ויין ישן ובע"א לא משכחת שמחה שמונה כחלול שרשון להיות זכרה דבשלמא דלחמול לא משכחת לה דבעינן זבחה ששנת שמחה וליכא אלא כדפירש זככות כן נקיה ויין ישן והכי אמר בירושלמי פרק קמא דברכות וטעונה לינה זכרה דטעונה לינה כל שזעת ימי הפסח שכולן חשובין צלילה אחד גבי הא דתנן ר' טרפון אומר אם בשל צו ממחלת הרגל יבשל צו בכל הרגל ואמר בגמ' (סע) מ"ט א"ר יחאק ופנית בזקך וכו' הכתוב עשאון כולן זקך אחד ואע"ג דלא קיימא מסקנא הכי דפריך וי אין נותר כרגל מ"מ לענין לינה מסכתא דעשאון זקך אחד כפשיטה דקרא שאחרי הרגל ישו צביתו וניחא השתא דשמיני עזרת וזכורים דטעונין לינה מתרבו מדכתב ופנית כל פינות שאתה פונה כדדריש בספירי ח' ימי החג דמזריך לכו היקשא צפ"ק דר"ה (דף ד:) מיקשי חג הסוכות לחג המנוחות מה חג המנוחות טעון לינה חף חג הסוכות טעון לינה דאי משום דכתיב ופנית היא לינה אחד להכי אמרינן היקשא לכל ז' חג המנוחות שכל הרגל חשיב זקך אחד וניחא נמי חף חף דקאמר צפ"י לולב וערבה (דף מ.) שכסס שז' ימי החג טעון קרבן לינה מיהו קשה דר"כ מתיא קאמר שמיני רגל צפני עלמו ולינה קרי ליה רגל צפני עלמו כי דכל ז' ימים שלפניו טעונין לינה צלי הפסקה ועוד מדקא מרבה בספירי אפי' עופות ומנחות כמו לינה דרגלים א"כ משמע דרגלים נמי יום א' ומו לא והיאי דפ' דם חטאת י' לא קשה דמיעקרא ודאי ס"ד דלר' טרפון הכי הוא דטעון לינה כל ז' דהכתוב עשאון זקך אחד וצומספתא לא קיימא הכי אלא כדפירשית ור"ת יקד צמערבי שלו שמיני קודש ללינה ושלשים ידחס כאשר צללים ינחס ומיהו אינו דוחה שלשים דלצילות לגמרי אלא עולה לחשבון ז' ימים כדאמר בפרק בתרא דמועד קטן (דף ע"ב:) יום אחד לפני החג וחג ושמיני שלו הכי כן כ"א: ש"י בפי עצמו שני א"י. לא צעי לשנויי דנין שני שעירים קריבין לציבור כגון יוה"כ דאיכא שיעיר הפנימי ושיעיר החיצון ממלואים שקרבן צו שני שעירים לציבור שיעיר מלואים ושיעיר ראש חדש לאפוקי עזרת דשעיר אחד דהא עזרת נמי קריבין צו ז' שעירים דשעיר האמור צב"ח אין חן שיעיר האמור צבוחם הפקודים כדאמר (דף ע"ב:) שיעיר עזרת דשעיר אחד וכן משמע צפ"י התכלת (מנחות דף מ"ב):

לאפוקי